

ЋУРЋЕВЪ ДАНЪ НА ЯСТРЕБЦУ.

Ни зорице ни бѣла данка,
 Ни Даница помолила лица,
 На Ястребцу огрануло сунце
 И веѣ сѣјне разпротрело зраке.
 То видиле посестриме виле,
 То видиле, па се зачудиле,
 И одъ чуда тио беседиле:
 „Милый Боже на свему ти вала,
 И на твојем дару великоме;
 Одъ кудъ сунце на Ястребцу гордомъ
 Пре зорице и данице звезде?
 Србъ витеза КАРА ЋОРЋА дична
 Бранителя Србадиѣ тужне,
 Родителя слободе истинске,
 Одъ како е нама нестануло
 Одъ то доба потавни намъ лице,
 Нит' идосмо сунцу на угледе,
 Нит' слависмо великога ЋОРЋА.
 Па какво е ово предсказанъ?
 Одъ кудъ сунце о Ћурѣву дану
 Пре зорице кадъ му нив време?
 Ой светило давно пожелано,
 Шта насъ мучишъ са сѣиломъ твсимъ,
 Шта л' насъ будишъ изъ дубока санка,
 Покри лице, бежи изъ очію,
 По Србиѣ не показуй сѣјна,
 Не простири твоѣ ярке зраке,
 Да е' не виде она дела крвна
 Што и' Обренов' Милошъ почвнио,
 И нѣгово дете Мианло;
 Людство ће се одъ нѣн заплашити,
 Те ће у томъ животъ огрешити.“

Кликну вила са Ястребца горда:

„Богомъ сес није васъ не било;
 Заръ се нисте доста наплакале,
 Заръ се нисте доста наукале
 Гледајући Србадию тужну,

Ће но цвили подъ нгомъ тиранства
 У окови самовластелјина
 Обреновићъ до яко Кнезова?
 Па што сте ми данасъ умукнуле,
 Зашто ли се не дижете пуге
 Изъ вашег пребивани ирачна?
 Зашто л' амо брзо не летите;
 И яркомъ се не приближ'те сунцу?
 Поитайте веселе ми биле,
 Поитайте у коло Ћурѣвско,
 Ево опетъ ограну намъ сунце
 И светило указа се дично
 Кано што е у блажено време,
 Кадъ е ЋОКО земљомъ управљо.
 Земанъ дође, да се веселимо,
 И Ћурѣвско коло да водимо,
 По старински песме да певамо,
 Невенъ венце опетъ да плетемо,
 Србадию опетъ да крепимо.
 Земанъ дође да се састанемо,
 КАРАЋОРЋУ споменъ да дижемо,
 КАРАЋОРЋА дѣла да певамо,
 У слободи коло да водимо;
 Смилова се створителю благий
 На толике сузе сиротиньске,
 Те укрепи Вучићеву руку,
 И Аврама онъ умудри дична,
 Па имъ рече избавити народъ
 Одъ адова крвопилска яриа,
 Одъ зулума адски помоћника
 И паклены зала поджигача.
 Добротвори Бога послушаше
 И нѣгову вољу испунише;
 Сараѣна избавише права,
 И слободу одъ царева дану.
 Изъ ѣволске изчупаше руке,
 Те ю опетъ ономъ предадоше,
 Кое за ню проливао крвцу.
 Што е воля Бога великога

Тако мудро наредити дала,
 Да Мияилъ одъ крвнички дѣла
 И зулума свога починѣна
 Изневери ядну Србадию,
 Изневери свою отачбину,
 То е она Србе саслушала
 И њіове яде услышала,
 Те е она гонителя правде
 И слободѣ искушанѣ крвию,
 Изъ Србіѣ изгнала на веки,
 Да не гая Србе добротворне,
 Да не сече по горама люде,
 Да не мучи Србадию бедну.
 Што е воля великога творца
 Обренове породице крвие
 Изъ Србіѣ изтурила вечно
 Изъ руку имъ владу одтргнула,
 То е опетъ крвца вапијала
 Преблажена КАРАЂОРЂА снажна,
 Те е небу врата отворила,
 До Божиѣгъ с' лица дотурила
 И одъ Бога правду исплакала;
 Крвопја земљомъ да не влада
 И наемникъ стадо да не чува,
 Да не гняви безъ невољ овце
 А све горе одъ самога вука.
 Кадъ е твораць крвцу угледао
 Онъ се сети КАРАЂОРЂА дична
 И заслуга њігови познаты,
 И њігови дѣла прослављѣны,
 И њігова сына АЛЕКСАНДРА,
 Ману претомъ и десницомъ рукомъ,
 Те прекрести на Врачару Србе,
 Благослови земљу окујану
 Благослови уцвиљѣне Србе,
 И указа Србству АЛЕКСАНДРА,
 Србадија кадъ угледа сына
 Великога добротвора свога,
 Поклони се њіму до земљице
 Место отца целива му скута,
 Па повика изъ гласа юначка:
 Боже милый на твоѣмъ дару вала,
 Дай намъ сына место отца Княза,
 Да у њіму отца прославимо,
 Подъ закрилѣмъ ЂОРЂА да живимо,
 И њігова сына да слушамо,
 Не бы ли намъ опетъ добро было.
 Онда твораць изли милость благу
 И дарова Срблѣмъ АЛЕКСАНДРА,
 Да онъ иде стопам' отца свога,
 Да усреќи Срблѣ кукаюће
 За слободомъ давно пожеланомъ.“

Кликну вила са Јстребца дична,

Кликну ясно изъ гр'оца бела
 Башъ канда е на веселю была:
 „Ой Бога ви миле посестриме,
 Погледайте по Србиі светлой,
 Сложне песме садъ ми удешайте;
 По њой ода породъ КАРАЂОРЂА,
 И доноси бернѣта стара;
 Нейма више тиранскога ярма,
 Слобода се опетъ повратила,
 Весели се и старо и младо.
 Ратаръ оре своју њиву стару,
 Задовольства песме певаюћи,
 Добротворе свое споминући.
 ЂОРЂА слави и дела му вали,
 А Вучића свога бранителя
 И Аврама мудра уставовца
 Благосиља за њіове труде.
 Ђе сте сее веселе ми были,
 Ево ярка ка Крушевцу сунца,
 Поитайте мени полетите,
 У коло се весело ватайте,
 Да Ђурђево опетъ прославимо,
 Задовольне песме да певамо.“

Залети се са Авале вила
 У светилу своѣмъ првобитномъ,
 У накиту одъ старина своѣмъ,
 Придружи се њіози друга бела
 Са Космая накићена вила,
 Па у друштву светле полећеше
 На Јстребаць сыйный допадоше.
 Залети се са Овчара вила,
 Са Каблара друга подиже се,
 И одъ Цера трећа опреми се,
 Певаюћи оне полећеше
 На Јстребаць у друштву падоше.
 Залети се са Рудника вила,
 Сустиже ю друга изъ Китога,
 А у друштву одъ Гучева горда,
 У свечаномъ киту накићене,
 У веселю сложены песама
 Одлетеше ка Крушевцу бѣлу,
 На Јстребаць красне допадоше.
 У то време допадоше сев
 Съ Медведника и са Штурца силна,
 Съ Копоника и са Плоче красне
 Накићене у светилу своѣмъ,
 Како су се миле угледале,
 У бела се лица излюбиле
 Сестрински се оне поздравиле.
 Па се одма лепо пригрлише,
 У коло се любко уватише,
 Поведоше коло пожелано,
 Певаюћи ногам' цуцкаюћи;

Изъ бѣлого грла подвикую,
 Сложномъ песномъ славе творца свога:
 „Милый Боже на твоёмъ дару вала,
 Кады намъ таму изгна изъ Србіе
 И яркимъ насъ ты обася сунцемъ,
 Да те опетъ сложски величамо,
 У слободи тебе да певамо.
 Поживи намъ племе **КАРАЂОРЂА**
АЛЕКСАНДРА данашнѣга Кнѣза,
 Кога народъ више себе любви
 И у нѣму славу очекуе,
 Да се слави по свомъ навичаю,
 Поносъ Срба у нѣмъ да оживи
 Уживаюк' свако задовољство
 У любви и слоги юначкой
 На потрицу ђаволскогъ створена
 И злобива свакогъ завистника.
 Кудъ одіо среѣа га пратла
 Благословомъ Бога свевиншѣга
 Съ бериѣетомъ свакиѣмъ изобилѣмъ
 На утѣху рода и порода.
 Поживи намъ и Вучиѣа Тому
 Сважногъ змая на обрану Србства,
 Бранителя отачбине свое,
 И невольне сиротинѣ уде,
 Бранителя народніе права.
 Поживи намъ и Аврама мудра,
 Што е жертве за родъ приносио
 У Стамболу у Цара просеѣи
 Срб-народу Уставъ и слободу:
 У старости да ужива мира
 И награду свон мучны труда.
 Поживи намъ любитељѣ правде
 И Устава бранитељѣ храбре,
 И юнаке по гласу деліе
 Што Устава опетъ васкросе.
 У роду имъ нме остануло,
 Да се слави, споминѣ на веки.
 И упокой створителю благій
 Све у место вечнога блаженства
 Оне душе бранителя правде,
 Што су жертве за слободу быле.“
 Текъ што сее песму удеснише
 Долеѣе имъ вила одъ Столова
 Наквиѣна сва пролеѣнимъ цветкомъ
 У светилу свечаномъ оделу.
 Не здрави се одъ Столова вила,
 Нит' се любви у бѣла лица,
 Веѣкъ укорнымъ проговара гласомъ:
 „Ой Бога ви миле посестриме!
 Што сте с' овде данасъ сакупили?
 Вы сте силу данасъ изштетили?
 Окайте се кола и цупканиа,

Веѣкъ плетите одъ невена венце,
 По путови лепо просипайте
 И Крушевацъ дично нажитите,
 Ето иде Србско ярко сунце
КАРАЂОРЂЕВЪ сыне **АЛЕКСАНДРЕ**
 Данасъ Срблѣмъ благовѣрный Кнѣже!
 Поитайте ка Крушевцу белу,
 Те га лепо онде дочекайте,
 Ђе га чека народъ са сви страна,
 Да поздрави место отца сына.“
 То су сее одма послушале,
 Изъ кола се оне распустиле,
 Поитале брати лепа цвеѣа
 Да понесу па поздравиѣ Кнѣзу.

Текъ да поѣу посестриме виле
 Дочеѣк Кнѣзу да приѣготовиду,
 Ето нѣма са Ртаниа сее,
 Уморене одъ далнѣга пута.
 Ню пытаю посестриме виле:
 „Ђе си была посаѣд посестримо,
 Кам' се за ран' у коло Ђурѣвско,
 На позиваѣ осіана сунца?“
 Ах' беседи са Ртаниа вила:
 „Богомъ мое миле посестриме,
 Я самъ пошла на светило сійно,
 На светило давно пожелано,
 Ах' се мало зауставимъ путемъ
 Гледеѣ' свуда у радости народъ,
 Певаюћий у слободи дичной. —
 Разлежу се брда и долине
 Одъ песама и сложна усклика
 А у здравѣ **КАРАЂОРЂЕВЪ** сына
АЛЕКСАНДРА свога Господара —
 А у здравѣ /свои добротвора,
 Све по изборъ Устав-бранителя
 И слободѣ свенароднѣ обште.
 Ой Бога ви посестриме виле
 Да видите чуда големога
 Како живи у безбриги народъ;
 Подъ владарствомъ **КАРАЂОРЂЕВЪ** сына
 Све е душомъ одануло листомъ,
 Задовољствомъ свако живо днше,
 Олакшанѣмъ садъ се опоравѣ.
 Юшть како е **КАРАЂОРЂЕ** влад'о
 Нне так'ва задовољства было
 Кано што е сада у земљици.
 Кудъ годъ оди **КАРАЂОРЂЕВЪ** сыне,
 Свуда носи собомъ плодонос'е,
 Бериѣета давно неввиѣна;
 Кудъ годъ оди **КАРАЂОРЂЕВЪ** сыне,
 Одъ свуда га любовь прати Срба,
 Дочекуе и испраѣа дично,
 Одъ свуда га жельно чека народъ,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Да угледа свое ярко сунце,
 Да о њму онъ се грес жељно,
 Да се опетъ опорави снажно,
 Како што е негда подъ бабайкомъ.

Кадъ су виле ово саслушале
 И радостне вѣсти разабрале,
 Одъ радости сложке повикаше:
 Урра! Князу Србскомъ АЛЕКСАНДРУ. —
 Брзо виле цвећа накупише,
 Красне венце лепо оплетоше,
 Па одоше горомъ певајући,
 И Крушевцу граду допадоше
 Дочекъ саянъ да преправе Князу.

ФРАНЦУЗКО БЛАГОРАЗУМИЕ И ЕНГЛЕЗКА ПАМЕТЬ.

(Крапацъ)

Текъ што е овај артие у ватру побацао,
 дође Лордъ, и примѣтивши да му е пріатељ
 њѣшто смућенъ, упыта га за узрокъ. Пред-
 сѣдатель приповѣди му савъ случай, а потомъ
 каже му, да е све артие у ватру побацао, и
 да е наручити дао еданъ брзый подвозъ, да до
 три сата у јутру буде готовъ, да што пре бѣ-
 жи изъ вароши, еръ ако се више времена за-
 држао буде, хоће главомъ платити. Лордъ га
 са спокойнымъ духомъ саслуша, а потомъ рек-
 не му: „Любезный пріателю! Рѣчи су вамъ
 заиста чудне; но молимъ дайте да тай случай
 са свима обстоятелствама мирно извидимо.“ —
 „Вы Бога ми шалу збіате“ рекне Предсѣда-
 тель; — „како ѣу миранъ бити, кадъ ми гла-
 ва о концу выси?“ — „Но кои ѣе тай чо-
 векъ бити, што е тако мужественно за ваше
 спасеніе свой животъ опасности изложио? —
 То немогу никако да понямъ; по свой прили-
 ци морао е Французъ бити; ал' патриотизамъ
 непобуѣуе люде да текъ тако по опасности
 теку, особыто за любовъ едногъ непознатогъ
 човека. Ел' вамъ тай човекъ каковый пріа-
 тель быо?“ — „Ниѣ!“ — „Ел' у сиромаш-
 нимъ альянама быо?“ — „Быо е, те јошть у
 најсиромашнімъ.“ — „Ел' искао новаца?“ —
 „Ниѣ ни паре.“ — „Добрый человекъ, шта ми
 велите, та то е јошть чудніе; — но одъ кога
 е могао онъ то дознати?“ — „О! ништа нез-

намъ; валяда е одъ полиціе.“ — „А, то немој-
 те ни помыслити,“ рекне Лордъ; „дѣла су по-
 лиціе тайна; и како бы онакова персона тако-
 во што дознала?“ — „Може бити, одговори
 Предсѣдатель, да е и онъ еданъ одъ њѣны у-
 вода.“ — „Може бити и да ниѣ,“ рекне Лордъ;
 „како бы могао странацъ увода бити, и у си-
 ромашкомъ одѣлу, кадъ му се за службу доб-
 ро плаћа? Заръ може увода свое господаре
 вама издавати, и себе, за учинити едномъ не-
 познатомъ човеку добро, погибели излагати?
 Немојте се далеко у мысли упуштати; то е
 вѣрујте ми, њѣкаква шала съ вама воѣена“ —
 „Та шта говорите, Бога вамъ, рекне Предсѣ-
 датель.“ — „Е, станите малко, да се мало раз-
 мыслимъ,“ одговори Лордъ.

Сирома Предсѣдатель свакојко мыслиае,
 но при првой мысли своіой остане, сирѣчь, да
 отиде изъ вароши. — Лордъ одајући по соби
 и по видимому представляше себе, да се е у
 њѣке дубоке мысли упустио, а потомъ станув-
 ши наслони главу на руку, и као баяги даму
 у онај часъ њѣшто особыто у главу дође,
 рекне: „Г. Предсѣдателю, послушайте ме, да
 вамъ њѣшто кажемъ, шта ми садъ у главу до-
 ѣе. Заиста онај ѣе бити, безъ сумнѣ! —“
 „Ко?“ одговори Предсѣдатель; „ако знате
 ко е, кажите ми, тако вамъ Бога, еръ башъ
 немогу више, да трпимъ“ — „О! знамъ га, те
 јошть како,“ одговори; „Њѣга е њѣкій Енглець
 Лордъ Кистерфилдіосъ къ вама послао, кои е
 хотѣо, да вамъ покаже, да една унциа наравне
 памети вреди више, него еданъ кантаръ бла-
 горазумія.“ — Предсѣдатель се збогъ ове ша-
 ле Лордове јакъ наѣ уврѣченъ, и никадъ му
 за исту ниѣ могао опростити.

Т. Петровићъ.

НЕШТО ИЗЪ ЖИВОТА НЕСРЕЋ-
 НОГЪ ІОВАНА КОРМАНА,
 КОИ Е ПРЕ НѢКОЛИКО ДАНА ДѢЦУ СВОЈУ
 ПОТУКАО.

Има више одъ 6 година, кадъ самъ едан-
 путъ, у Панчеву бавећи се, у врбакъ отишао

купати се, па, заставши све илице заузете, приступимъ къ едномъ столу, за коимъ е Юванъ Корманъ, онда тамо меанція и надзыратель илице бывший, сѣдіо. Текъ што самъ водъ нѣга сѣо, продужи Корманъ свой разговоръ слѣдуюћимъ рѣчма: „Кожарницу (разумева ондашню Крагуевачку) тако самъ лепо у редъ поставіо, и послове израћивати зачео было, да су се сви томъ добромъ успѣху радовали, и мене тако пазили и почитовали, да бы савршено задоволянь быти могао, само, да ми е плата мало већа была; но та е тако малена была, да поредъ све мое велике штедиѣ, едва самъ си потребе задоволявао. Желя дакле станѣ мое поболшати и будућность обезбѣдити, побудила ме е, да молимъ, да ми се плата повиси, па, немогавши то одъ надлежательства могъ добыти, обратимъ се, по упутствію истога, на самогъ Княза. Почемъ дакле Князу Милошу лично предстанемъ, и молбу мою съ найвећомъ покорношћу и учтивосћу изразимъ, погледи ме Князь врло любезно, и, безъ да ми што одговори, рекне онима, кои су око нѣга были, найумѣренимъ гласомъ: „Водите га, и подайте му већу плату.“ Незнаюћи я шта то значи, поћемъ къ нѣму, да му скутъ полюбимъ, и съ тимъ се опростимъ, но служительни, коима быяху пиштольи и велики ножеви за поясъ позадевани, недопусте ми съ мѣста се маћи, него навале на мене тако, као да бы ме хтели целату предати. То нечаяно нападањ оны суровы и грубы людій толико ме е збунило, да самъ готово изванъ себе было, и да нисамъ знао, шта се самномъ ради, и куда ме вуку; толяко само знамъ, да самъ доле свалѣнь и батинама доле биенъ было, докъ се нѣма самима ние допало да престану. Почемъ су ме быти оканули се, одведу ме у затворъ, гди я текъ къ себи доћемъ, и мою несрећу, коя ме е постигла, савршено увидимъ. Незнамъ шта ме е већма мучило; ил' боля удараца, или боля срца? Помышляй: ко самъ? како самъ воспытанъ? и шта самъ доживіо? срце ми е парало; а помышляй да е честь моя поврећена, да самъ я, као краљевске вароши граћанинъ и майсторъ,

батинама биенъ, и явно обезчещенъ, и да ме подсмѣй и поруга у свѣту чека, побудіо е у мени желю, да себе убиемъ. И я бы заиста онде у затвору животъ окончао было, да совѣтникъ Юкса у тай махъ къ мени недоће, и дошавши стане ме подсмѣвателно пытати: „Швабо, хоћешъ већу плату?“ Па почемъ му одговоримъ: да садъ никакву нећу, и да ћу у Аустрію натрагъ да се вратимъ, то онъ яви Князу Милошу, а Князь Милошъ повиче да ми се одма пасошъ даде. На ту нѣгову заповѣсть потрче нѣгови служительни, и мене на ново на мѣсто, гди су ме пре тукли, одвуку. Я самъ се садъ моліо, моимъ правомъ, као страный поданикъ, браніо, и да ћу се цару моме тужити, претіо, но Князь е на све то равнодушно одговоріо: „Подайте вы нѣму, па некъ му нѣговъ царъ вади.“ Слѣдуюћи дакле тираны нѣговомъ нечовечномъ налогу, тако ме изпребіяху, да нисамъ се самъ съ мѣста маћи могао, и едва самъ тућомъ помоћу до мое постель доведенъ было. Садъ се текъ тѣлесна боля съ душевномъ саюзи, и мене у тежку болестъ баци; но Князь ме ни ню на миру преболети ние оставіо, већъ ме онако болна приволи, да у Канцеларію одемъ и актъ, кои е гласіо: да самъ я съ нѣговымъ поступанѣмъ задоволянь, и да ништа одъ нѣга тражити нећу, подпишемъ.“ Ове последнѣ рѣчи Корманъ е одвећ лагано изговоріо, и дубоко узданувши на еданпутъ ућутао; у лицу е као крпа бледъ постао, и цѣлымъ тѣломъ тако дрятати почео, да смо се мы за нѣгово здравлѣ поплашили были, но скоро е къ себи дошао, ал' е тако слабъ было, да е морао у постелю лећи. После тога састаяо самъ се више пута съ нѣиме, но никада нисамъ покушао навести га, да повесть свою продужи, будући ми е жена нѣгова казала, да споменъ тогъ несрећногъ догабалъ велико упечатлѣнь на нѣгову душу чини, и да онъ свагда, кадгодъ по несрећи коме то прѣча, одболовати мора. Далъ што се на нѣму особыто примѣтити могло, было е то, да е самоћу любіо, и да е више пута започетый разговоръ прекидао, и изъ дружтва безъ „съ Богомъ остай“ одлазіо, и свагда намргоженъ и замышлѣнь было.

Димитріе Станимировићъ.

ПРАВИТЕЛСТВО У АУСТРИИ.

(Изъ Балбиа)

Правителство овога царства истина у поединимъ областима, изъ кои се састои, доста е различито; али у обште е више или мањ неограничено монархійско, изузимајући Унгарску са Славониомъ и Хрватскомъ и Ердельомъ, гдѣ е ограничено монархійско. У Унгарској, по тамошнѣмъ уставу, свештенство, племяство, кралѣвске вароши, нѣке варошице и привилегирате корпораціе саставляю народъ, чимъ правама принадлежи изборъ краля у случаю кадъ изумре владајућа династія, законотворство у споразумљивоу са кралѣмъ, и опредѣлѣніе даждбине за діету, коя се сваке три године држи у Пожуну. Кралъ има право ратъ водити и миръ заключавати, племићску инсуррекцію скупляти, али сваку изванредну даждбину мора діета одобрити. Нико не може явно званіе одправляти, ако не рођенъ Унгаринъ, или урођеникъ. Правлѣніе у Ерделю неразликуе се башъ особито одъ Унгарскогъ, такођеръ и у Славоніи и Хрватској, гдѣ владаю и стари муниципални закони. Напротивъ краина има одъ осталихъ областей у свему различито правлѣніе, и управо е воена населбина, коя сасвимъ и єдино одъ придворногъ военогъ совѣта зависи. Найпосле јошть примѣтити валя, да женскій полъ не одъ наслѣдія престола изключенъ, ако царъ безъ мужкогъ чеда умре.

КНЪИЖЕВНА ИЗВѢСТІЯ.

Прегледъ земель-и државописный Еуро-пе. Одъ Аѣима Павлетича. У Загребу, тискомъ кр. прив. илирске народне тискарне Дра. Людевита Галя. 1843. (Латинскимъ словима.) На 4-тини, VIII стр. XIX таблица.

(Копачъ)

Што се примѣчанія о државама, на краю сваке таблице ставлѣны, тиче, чудно намъ долази, да е Г. списатель савршеніе и основаніе н. пр. о Белгіанској и о свима другимъ удалѣ-

нимъ државама, а о Сербіи, коя му е у комшилуку, и у којој нѣговъ родъ живи и влада, онако неистинито и безъ свакогъ темеля писати могао. „Сербія,“ вели онъ, „коя подъ царомъ Стѣпаномъ Душаномъ Силнымъ (1336) найвышій ступанъ свое силе достигну, изгубила е свою самосталность по издаи и неслоги свои сынова на Косокомъ полю г. 1389, и єдва у найновія времена послужила е срећа народу“ ослободити се „али не посве, будући да јошть плаћати мора Турскому цару харача 16 мил. піестра (1,523,809 фр. ср.)“ Далъ: „Осимъ харача мора дати у време рата 12,000 мом.“ Оваке грдне погрѣшке тежко се штатистинку опростити могу. Мы се овде нећемо пуштати у исторійско претресанъ народа Србскогъ, т. є. како е онъ на Косову пао, далъ по издаи и неслоги, ил' по наслости, слабой и изнемоглој сили својој, и єли онъ подъ Карађорђемъ противъ Турака или дахия и зулумѣара, што добро разликовати валя, воєвао: све то оставлямо мы богиньи исторіе, да намъ она вѣрно и беспристрастно обѣлодани; но то само примѣчавамо, — и нежемо никако докучити, изъ когъ е извора Г. списатель подрпіо: да Сербія плаћа „харача Турскому цару 16,000,000 гроша (1,523,809 фр. ср.)“ и осимъ тога да „у време рата 12,000 момака“ у помоћ дае? Мы можемо свакога основано увѣрити, да Сербія Порти, као своєе суверену, неплаћа више данка до само 2,300,000 гроша чаршійски, што по данашнѣмъ течаю новаца износи 191,666 фр. и 40 кр. ср. (дакле 13,700,000 гр. или 1,332,142 фр. 20 кр. ср. мањ, него што реченый Г. списатель у своєе дѣлу наводи); а у време рата Сербія Порти не само никакву помоћ недае, него е јошть Порта дужна Сербію, као свою покраину, кадъ бы ю неприятель напао, бранити. Прво, т. є. да Сербія Порти воєне помоћи недае, могао е Г. списатель дознати изъ Мехмед-Алійногъ, а и садъ изъ Персійскогъ рата, гдѣ ни єдногъ Србскогъ войника небыяше, а помоћи е Порта требала, кою е одъ други држава искала и добыла. О свему пакъ, као и о томъ, да Сербія осимъ Митрополита има три Владике, да она истина

сать има само 1300 регуларны войника (ерь їой више къ уздржаню унутрашнѣгъ мира ние потребно), али, да ю нужда потера, у станю е и 300,000 све по изборъ оружаны глава дићи, такођеръ и о томъ : коликій е разходъ, колникій ли приходъ Сербіе ? и да Сербія никаквогъ државногъ дуга нема, могао се Г. списатель точно извѣстити, да се само на кога Србина, у правителственой служби находѣнегъ се, писмено обратію; а свакий бы му у такомъ послу, збогъ народне користи радо послужію : па бы му тимъ кнѣига далеко савршенія изишла. — Што найпосле примѣчава іошть о *данку* и о *направляню путова, мостова, школа народны и осталы полезны заведеня*, то пришива дѣлу бильгу опаданя. А овога у штатистици небы смѣло быти.

У.

ПРЕПРЕЧЕНЫЙ ДВОБОЙ.

Едне недѣль око 7 сатій изъ ютра отиду два младића у Булоньску шумицу да се бію. Обоица су были ђаци, еданъ медицинеръ а другій юриста, и изъ добры кућа, 18 — 20 стари. Двобой између нѣи родію се одъ части збогъ политике, а одъ части збогъ суетне любви. Кадъ они на опредѣльнѣо мѣсто дођоше, и еданъ одъ свѣдока увиди, да су сва противна свѣтованя безполезна, замоли ій да за еданъ сать постое и небію се. Они се сѣтише на што ће то изићи, па рекну му, да, кадъ овай рокъ прође, еданъ ће одъ нѣи мртавъ пасти. Реченый свѣдокъ дакле одма отрчи къ староме свештенику воспитателногъ заведенія, гдѣ су и та два супарника воспитана была. Онъ е добро знао шта овай добродѣтельный человекъ у такимъ случаемъ учинити може, ерь е истый стараць и два офицера, кои су се такођеръ быти хтѣли, до тога довео, да су се опеть любили, и врстни войници и пріятельи остали. Присутствіе нѣгово могло бы смртной борби и овы напрасны младића, кое е онъ такођеръ нѣгда воспытао, на путь стати. Свѣдокъ дакле одърчи одма старомъ овомъ свештени-

ку, кои е тада башъ у цркви быо, и преправляо се службу божію читати. Овай чимъ се одъ свѣдока о ствари извѣсти, рекне : „Я ћу после служити, кадъ дођемъ, зато хайдемо, пріятелю, што брже, ерь можемо се одоцнити. Сѣдне са свѣдокомъ на кола, па брзо приспѣду на мѣсто, кое ће крвлю едногъ одъ овы двобораца орошено да буде. Чимъ угледаю важнога мужа овогъ, кои е украсе науке и заслуга свои на прсима носію, побуде се и други свѣдоци, пуни почитанія према овоме, а два супарника чиняху се као безчувственна. Овай почитанія достойный старина почне одма часть едномъ, часть другомъ умилне рѣчи говорити, — мрвити ій, опоминяти, молити и заклиняти, да дужности пріятельства, дружине, и закона боль расуде, найпосле ние пропустию изъ свегъ срца свогъ найчувствителнѣе рѣчи изустити, коима бы се тяжело гледаюћи нѣжну старость нѣгову, противустати могло. Еданъ одъ младића овы поврати се, но други тврдоглавъ никако нехтѣде попустити се. „Нека ти буде дакле,“ викне свештеникъ, раздрљиваюћи прса своя : „кадъ нећешъ безъ крви, ево ти, проли мою! Ерь я самъ помилованъ, а младићъ овай морао бы грѣшанъ пасти, а нужно е да живи и да се покае!“ Рѣчи ове, кое су силно изговорене быле, волшебнѣо су дѣйствовале на младића, и онъ падне у наручія старине овогъ. Сви овде околостоећи плакали су; лютина и освети слѣдовала е разнѣженость. Сви су грлили благогъ и доброгъ мужа овогъ, кои се у триумфу общте радости кући врати.

(Об. Т. Нов.)

КНЪИЖЕСТВО РАЗЛИЧИТЫ У УНГАРИИ ЖИВЕЊИ НАРОДА.

Изванъ Немачкогъ Кнѣижества, кое е у Унгаріи и по стилу, начину писаня, а и по изображенію, и распространѣнню найсавршеніе, прво заступа мѣсто кнѣижество Мађарскогъ езика. Ово одъ краткогъ времена тако лепо напредуе, да већъ преко 20 различиты политически, литерарны, економически, и лѣкарны

новина има, и сваке године до 50 новоизданих и печатаних књига број, у једном се у Пешти књижевним друштвом слави, које ово подпомаже, и о напредовању истога отечески промышљава. — После овога слѣдује књижевство Србскогъ языка, које се, при свему томъ, што се Србљи и у другимъ саотечественимъ у Унгаріи языцима изображавају, и тако четири до петъ языка говоре, и на овима пишу, сваки данъ све вѣћа умножава, и у свакомъ смотренію добро напредује; ерѣ поредъ једни политически, и двоје литературни новина сваке године најмањ по 15 новоизданих, и печатаних књига број, и једним се такођер књижевним друштвомъ „Матицомъ Србскомъ“ дичи. — Потомъ слѣдује књижевство Словачкогъ языка, које своје књижевно друштво у Будиму има, и сваке године по неколико новоизданих, и печатаних књига број. — Влашко у Унгаріи књижевство на оной истој стои точки, на којој је пре 10 година било; ерѣ изванъ што сваке треће, и четврте године по једну, или две новоиздане, и печатане књиге број, ни новина, ни књижевногъ друштва нема. — Грчки у народъ у Унгаріи своје књижевство сасвимъ пренебрегао; ербо на свомъ языку никаковы књиге не издаје, а јошѣ мањ новина, и књижевно друштво притяжава. Цинцарскій пакъ, и Циганскій народъ, на своємъ языку ни књига, а јошѣ мањ књижевства има.*) Ови се као восточногъ вѣроисповѣданія Христіани у богомоленію и прочимъ црквицима дѣла и школама једни Србљима, други Власима, а трећи Грцима сдружавају, а Цигани поредъ тогъ и као Католици Немцима, Мађарима, или Словацима приљпљују се. — Евреи у Унгаріи Немачкимъ се књижевношћу занимају, и на овомъ языку прилично раде.

Тома Теодоровићъ

(* Овде се Г. саобштителъ вара; ерѣ нама је између осталога познато и то, да је Г. Болција издао граматику Цинцарскогъ языка. За Циганскій языкъ незнамо ништа казати.

ОДЪ СВАЧЕГА ПО НЪШТО.

Најмања варошъ на земљи заиста је *Зашиверскъ* у сѣвероизточной Сибиріи, која је 200 географіјски миља одъ свакогъ цивилизиратогъ мѣста удалѣна. У њој има само седамъ кућа и толико люді, т. е. два свештеника, једанъ поштаръ, једанъ чиновникъ, једанъ трговацъ, једанъ судія и једна удовица. Ова варошъ је *miniature* (анъ миниатиръ, у малену) јошѣ је и столица окружногъ надлежатељства, које њеколико стотина миља подъ собомъ има, а ни једне живе душе; за то се и оно њеколико люді ранити морају само рибомъ, зецовима, лисицама, медведима, и сѣвернимъ еленима, кои тамо силу имаде. Одъ биља нема нигдѣ ни стручка, а сѣно за рану двѣма кравама, које се издржавају, мора се изъ далека довозити.

Њека удовица после мужевљеве смрти обливаше се сузама. Једанъ кућевный пріятель, који знаваше, да су те сузе биле притворне, и да је она съ покойникомъ живила злочесто, рекне: „Чувајте се госпођо! Вы роптате на судбину, што вамъ узела мужа! Но шта ће те, ако судбина увиди ваше сузе и плачъ, па вамъ га поврати?“ Удовица ућути, и престане плакати.

Редко се догађа, да подъ једнимъ кровомъ петъ колѣна једне породице живе. То је сада видити у једномъ Генфанскомъ селу. Тамо живе у једној кући трое дѣце, одъ кои највеће старо је 5 година; њина мајка стара је 23 године; дѣчинъ дѣда старъ је 52 године, и јошѣ је тако јакъ, да по Рони између Авила и Дарданиа чамацъ вози; прадѣда старъ је 72 године, а прапрабаба стара је 95 година. Ова је 4 Фебруара 1748 године рођена; и ова није садъ погурена слаба баба, него иде сасвимъ право, добро види и чује, и добре је волѣ. Овде намъ долазе на умъ оне рѣчи, које је госпођа Севинъ Канцлерки Сегіе, која такођер овакимъ племеномъ обдарена била, казала: „Њерко, иди и реци твојој кћери, да њне кћери кћи плаче!“

ОБЗИРЪ НА ПРОШЛОСТЪ.

1 Мая 1756 славный Аустрійскій државный канцлеръ Грофъ (доцнѣ Князь) *Кауницъ* учинио је свезу са Французкомъ, на мѣсто досадашњ свезе са морскимъ силама, и тимъ је Европской политики дао другій обраћај. Ова свеза трајала је до државногъ преврата Француске.